

51/1988 Zb.

ZÁKON

Slovenskej národnej rady

z 20. apríla 1988

o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe

Zmena: [499/1991 Zb.](#)
Zmena: [154/1995 Z.z.](#)
Zmena: [58/1998 Z.z.](#)
Zmena: [533/2004 Z.z.](#)
Zmena: [577/2007 Z.z.](#)
Zmena: [292/2009 Z.z.](#)
Zmena: [145/2010 Z.z.](#)
Zmena: [136/2010 Z.z.](#)
Zmena: [258/2011 Z.z.](#)
Zmena: [350/2012 Z.z.](#)
Zmena: [58/2014 Z.z.](#)
Zmena: [314/2014 Z.z.](#)
Zmena: [91/2016 Z.z.](#)
Zmena: [315/2016 Z.z.](#)
Zmena: [142/2017 Z.z.](#)
Zmena: [315/2016 Z.z.](#)
Zmena: [177/2018 Z.z.](#)

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ USTANOVENIE

§ 1

Účel zákona

(1) Účelom tohto zákona je ustanoviť podmienky vykonávania banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom najmä z hľadiska racionálneho využívania ložísk nerastov, bezpečnosti práce a prevádzky, ochrany pracovného prostredia, ako aj podmienky používania výbušnín a upraviť organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej banskej správy.

(2) Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na strelivo. 1a)

DRUHÁ ČASŤ

BANSKÁ ČINNOSŤ A ČINNOSŤ VYKONÁVANÁ BANSKÝM SPÔSOBOM

PRVÝ ODDIEL

Základné pojmy

§ 2

Banská činnosť

Banskou činnosťou sa podľa tohto zákona rozumie

- a) ložiskový geologický prieskum vyhradených nerastov (ďalej len "výhradné ložisko"), 1)
- b) otvárka, príprava a dobývanie výhradných ložísk,
- c) zriaďovanie, zabezpečenie a likvidácia bankých diel a lomov,
- d) úprava a zušľachťovanie nerastov vykonávané v súvislosti s ich dobývaním,
- e) zriaďovanie a prevádzka odvalov, výsypiek a odkalísk pri činnostiach uvedených v písmenách a) až d),

f) osobitné zásahy do zemskej kôry, 2)

g) likvidácia starých bankých diel, 3)

h) sprístupňovanie bankých diel a starých bankých diel³⁾ pre múzejné a iné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave.

§ 3

Činnosť vykonávaná bankým spôsobom

Činnosťou vykonávanou bankým spôsobom sa podľa tohto zákona rozumie

a) dobývanie ložísk nevyhradených nerastov vrátane úpravy a zušľachťovania nerastov vykonávaných v súvislosti s ich dobývaním, zabezpečenie a likvidácia bankých diel a lomov, ako aj vyhľadávanie a ložiskový geologický prieskum nevyhradených nerastov,

b) inžiniersko-geologický a hydrogeologický prieskum okrem geologických prác vykonávaných za účelom získania dopĺňajúcich údajov pre dokumentáciu stavieb,

c) ťažba pieskov a štrkopieskov v korytách vodných tokov plávajúcimi strojmi vrátane úpravy a zušľachťovania týchto surovín vykonávaných v súvislosti s ich ťažbou, s výnimkou odstraňovania nánosov pieskov a štrkopieskov pri údržbe vodných tokov,

d) podzemné práce vykonávané bankým spôsobom, najmä hĺbenie jám a jamíc, razenie štôlní a tunelov, ako aj iných podzemných priestorov s objemom nad 250 m³,

e) práce na zabezpečenie stability podzemných priestorov (podzemné sanačné práce),

f) práce na sprístupňovaní jaskýň a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave,

g) zemné práce vykonávané s použitím strojov a výbušnín, ak sa na jednej lokalite premiestňuje viac ako 100 000 m³ horniny,

h) strojové vrtanie studní s dĺžkou nad 30 m a vrty s dĺžkou nad 30 m na iné účely než na práce uvedené v [§ 2](#) a v [§ 3 písm. a\) až g\)](#),

i) čerpanie prírodných liečivých a stolových minerálnych vôd v bankých dielach.

§ 3a

Organizácia

Organizáciou sa podľa tohto zákona rozumie právnické a fyzické osoby, ktoré v rámci podnikateľskej činnosti^{3a)} vykonávajú bankú činnosť alebo činnosť vykonávanú bankým spôsobom, prípadne inú činnosť upravenú týmto zákonom.

§ 4

Odstránenie pochybností

Pri pochybnostiach, či ide o bankú činnosť alebo či ide o činnosť vykonávanú bankým spôsobom, rozhodne Slovenský banký úrad po prerokovaní so Slovenským geologickým úradom. Ak sa rozhodnutie dotýka aj výkonu hlavného dozoru orgánov štátnej banskej správy, postupuje sa podľa [§ 39 ods. 3](#).

DRUHÝ ODDIEL

Oprávnenie na vykonávanie niektorých bankých činností a činností vykonávaných bankým spôsobom

§ 4a

Banské oprávnenie

(1) Bankú činnosť uvedenú v [§ 2 písm. b\) až h\)](#) a činnosť vykonávanú bankým spôsobom, uvedenú v [§ 3 písm. a\)](#) s výnimkou ložiskového geologického prieskumu nevyhradených nerastov možno vykonávať len na základe oprávnenia vydaného rozhodnutím obvodného bankého úradu (ďalej len "banské oprávnenie").

(2) Banské oprávnenie možno vydať fyzickej osobe, ak je spôsobilá na právne úkony, je bezúhonná a preukáže odbornú spôsobilosť zodpovedného vedúceho zamestnanca podľa [§ 6 ods. 1](#) na požadovanú činnosť.^{3b)} Ak sa banské oprávnenie vydáva právnickej osobe, musí požiadavku bezúhonnosti a odbornej spôsobilosti zodpovedného vedúceho zamestnanca spĺňať ten, kto je jej štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu; požiadavku bezúhonnosti musí spĺňať aj právnická osoba, ktorej sa vydáva banské oprávnenie. Banské oprávnenie možno vydať aj vtedy, ak požiadavku odbornej spôsobilosti zodpovedného vedúceho zamestnanca spĺňa zodpovedný zástupca fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorý s vykonávaním tejto funkcie vyjadril písomný súhlas, má spôsobilosť na právne úkony, je bezúhonný a má bydlisko na území Slovenskej republiky. Zodpovedný vedúci zamestnanec musí byť pri vykonávaní funkcie v pracovnoprávnom vzťahu alebo inom právnom vzťahu s držiteľom bankého oprávnenia a musí byť zrejme, akým spôsobom podľa vnútorných predpisov právnickej osoby alebo podľa zmluvy koná za právnickú osobu.

Povinnosti organizácií pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom

§ 5

(1) Pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom sa musia dodržiavať zásady ochrany a využitia nerastného bohatstva, požiadavky racionálneho využívania ložísk nerastov, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, zásady banskej technológie, ako aj požiadavky ochrany pracovného a životného prostredia.

(2) Banksú činnosť, činnosť vykonávanú bankským spôsobom a inú činnosť upravenú týmto zákonom, možno vykonávať na základe oprávnenia, súhlasu, opatrenia alebo povolenia vydaného alebo uloženého rozhodnutím podľa tohto zákona, banského zákona alebo podľa osobitných predpisov; ⁴⁾ činnosť musí byť vykonávaná v súlade s rozhodnutím a dokumentáciou overenou Hlavným bankským úradom alebo obvodným bankským úradom v konaní o vydanie oprávnenia, súhlasu, opatrenia alebo povolenia.

(3) Odbornú spôsobilosť, ktorá sa potvrdzuje vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti alebo preukazu o odbornej spôsobilosti, ktoré vydáva Hlavný bankský úrad alebo obvodný bankský úrad, musia mať fyzické osoby, ktoré

a) vykonávajú funkciu vedúceho bane,

b) vykonávajú funkciu vedúceho lomu,

c) vykonávajú funkciu vedúceho inej banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej bankským spôsobom,

d) projektujú a navrhujú objekty, zariadenia a práce, ktoré sú súčasťou banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej bankským spôsobom (ďalej len "bankský projektant"); požiadavky na bankského projektanta upravené osobitnými predpismi ⁵⁾ nie sú tým dotknuté,

e) vykonávajú funkciu odborne spôsobilého zamestnanca na plnenie úloh na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky (ďalej len "bankský bezpečnostný technik"),

f) vykonávajú funkciu zamestnanca určeného na riadenie likvidácie havárií (ďalej len "vedúci likvidácie havárií"),

g) vykonávajú funkciu hlavného bankského merača a bankského merača.

(4) Závažné udalosti, nebezpečné stavy, prevádzkové nehody a mimoriadne udalosti a havárie, ktoré vedú bezprostredne alebo následne k vážnemu poškodeniu alebo ohrozeniu života alebo zdravia ľudí, životného prostredia alebo prevádzky a majetku v rámci organizácie alebo mimo nej (ďalej len "havárie") a závažné pracovné úrazy ^{4a)} je organizácia povinná bezodkladne ohlásiť obvodnému bankskému úradu.

(5) Organizácia je povinná informovať obvodný bankský úrad o svojich zásadných opatreniach na zabezpečenie racionálneho využívania ložísk nerastov, ich ochrany, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, dodržiavanie určených pracovných podmienok, ako aj na riešenie stretov záujmov s inými celospoločenskými záujmami pri banskej činnosti.

(6) Právnická osoba alebo fyzická osoba môže vykonávať poradenstvo, výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce pri činnostiach upravených týmto zákonom ako podnikateľskú činnosť len na základe oprávnenia, ktoré vydáva a odníma Hlavný bankský úrad. 5a)

(7) Fyzické osoby uvedené odseku 3 písm. d) až g) majú právo používať okrúhlu pečiatku so štátnym znakom s vlastným menom, uvedením odbornej spôsobilosti a poradového čísla osvedčenia o odbornej spôsobilosti, alebo preukazu o odbornej spôsobilosti.

§ 5a

Ohlasovanie banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom a oznamovanie ich výsledkov

(1) Organizácia je povinná písomne ohlásiť banksú činnosť a činnosť vykonávanú bankským spôsobom obvodnému bankskému úradu príslušnému podľa miesta výkonu činnosti.

(2) Ohlasovacia povinnosť podľa [odseku 1](#) sa nevzťahuje na

a) vrty v bankských dielach, podzemné vrty,

b) geologické laboratórne práce, sledovanie a riadenie geologických prác, geologické mapovanie, zostavovanie geologických máp, geologickú dokumentáciu a práce podľa ďalších metodík, spracúvanie geologických projektov, štúdií, správ, výpočtov, posudkov a rešerší. 5b)

(3) Ak ide o banksú činnosť a činnosť vykonávanú bankským spôsobom povoľovanú obvodným bankským úradom, ohlasuje sa začatie, prerušenie a ukončenie banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom.

(4) Organizácia je povinná ohlásiť obvodnému banskému úradu začatie a prerušenie vykonávania banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom na dobu dlhšiu ako 30 dní a ukončenie vykonávania banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom najneskôr osem pracovných dní vopred.

(5) Zmeny v obsahu ohlásenia je organizácia povinná bezodkladne písomne oznámiť príslušnému obvodnému banskému úradu najneskôr v lehote troch pracovných dní.

(6) Organizácia písomne oznámi obvodnému banskému úradu príslušnému podľa miesta výkonu činnosti každoročne výsledky vykonanej banskej činnosti, činnosti vykonávanej bankým spôsobom alebo inej činnosti upravenej týmto zákonom za uplynulý rok. Výsledky oznámi v správe, ktorá sa predkladá najneskôr do konca januára nasledujúceho roka.

(7) V správe podľa [odseku 6](#) organizácia uvedie výsledky

- a) banskej činnosti podľa dokumentácie, ktorá bola podkladom na povolenie banskej činnosti,
- b) dobývania ložísk nevyhradených nerastov podľa plánu využívania ložiska,
- c) inej činnosti upravenej týmto zákonom podľa požiadaviek príslušného obvodného banského úradu.

(8) Všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, ustanoví podrobnosti o obsahu a spôsobe ohlásenia banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej bankým spôsobom.

§ 6

(1) Organizácia je povinná zabezpečiť a kontrolovať dodržiavanie tohto zákona, banského zákona a predpisov vydaných na ich základe, ako aj iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky a pracovné podmienky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom. Na zaistenie odborného a bezpečného riadenia banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom je organizácia povinná určiť zodpovedného vedúceho pracovníka.

(2) Organizácia je povinná včas vykonať potrebné preventívne a zabezpečovacie opatrenia a bezodkladne odstraňovať nebezpečné stavy, ktoré by mohli ohroziť prevádzku organizácie alebo celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť života a zdravie ľudí. V rámci havarijnej prevencie je organizácia povinná urobiť opatrenia, najmä na predchádzanie vzniku požiarov a výbuchov, prievalov vôd a bahnín, prietŕží hornín, uhlia a plynov, ako aj vzniku banských otrasov a erupcií.

(3) Organizácia je povinná zisťovať príčiny prevádzkových nehôd a pracovných úrazov, evidovať a registrovať ich a výsledky predkladať obvodnému banskému úradu spolu s uvedením opatrení vykonaných na odstránenie závad.

(4) Na zaistenie plnenia úloh na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky sa vzťahuje osobitný predpis, ^{5c)} ak tento zákon neustanovuje inak.

(5) Banský bezpečnostný technik pri činnostiach upravených týmto zákonom a osobitným predpisom ^{5d)}

a) poskytuje organizácii poradenské služby v oblasti odborných, metodických, organizačných, kontrolných, koordinačných, vzdelávacích úloh a iných úloh pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, najmä z hľadiska primeranosti pracovných priestorov a stavieb, pracovných procesov a pracovných postupov, pracovných prostriedkov a iných technických zariadení, pracovného prostredia a ich technického, organizačného a personálneho zabezpečenia,

b) je oprávnený uložiť príslušnému vedúcemu zamestnancovi vykonať nevyhnutné opatrenie na ochranu bezpečnosti a zdravia zamestnancov, ak je bezprostredne ohrozený život alebo zdravie zamestnanca; uložené opatrenie, o ktorom bezodkladne informuje štatutárny orgán organizácie, platí až do jeho zrušenia alebo zmeny štatutárnym orgánom organizácie,

c) zúčastňuje sa zisťovania príčin závažného pracovného úrazu.

(6) Organizácia vykonávajúca banskú činnosť a činnosť vykonávanú bankým spôsobom v podzemí je povinná určiť odborne spôsobilého zamestnanca na riadenie likvidácie havárií a vypracúvať plány ich zdoľávania. Hlavný banský úrad môže vzhľadom na povahu prác, ich rizikovosť a s prihliadnutím na miestne podmienky rozhodnutím určiť, aby organizácia pri činnosti vykonávanej bankým spôsobom na povrchu, prípadne pri inej činnosti upravenej týmto zákonom určila vo svojej organizačnej jednotke odborne spôsobilého zamestnanca na riadenie likvidácie havárií a vypracovala plány ich zdoľávania.

(7) Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom upraví podrobnosti o požiadavkách na

a) zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom vrátane bezpečnosti používaných technických zariadení a požiarnej ochrany v podzemí,

b) vyšetrovanie príčin havárií a závažných pracovných úrazov.

(8) Organizácia, ktorá má oprávnenie na vykonávanie banskej činnosti na území Slovenskej republiky a vykonáva geologický prieskum ložísk alebo dobývanie ropy a zemného plynu mimo pobrežných morských vôd štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, jeho výhradnej hospodárskej zóny alebo jeho kontinentálnych šelfov, predloží v prípade závažnej nehody bezodkladne správu o závažnej nehode Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky a Európskej komisii.

(9) Za závažnú nehodu podľa odseku 8 sa považuje